

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Марияна Николаева Булева-Петрова

(катедра „Музика” на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”)

относно:

конкурс за заемане на академичната длъжност доцент

(05.08.02. Музикознание и музикално изкуство (средновековна музика), област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство за нуждите на сектор Музика, Институтът за изследване на изкуствата при БАН),

обявен в Държавен вестник бр. 38/26.05.2015 г.

с кандидат: гл. ас. д-р Явор Генов

Струва ми се, че когато говорим за д-р Явор Генов, един безспорен факт трябва да бъде признат безусловно и да се извади „пред скоби” като първо изречение: научните и музикалнотворческите изяви и търсения на Явор Генов бележат ярко и уникално българско присъствие в усилията за възраждане и изучаване на „старата” европейска музикална традиция. Достатъчно е да видим кръга на научните му интереси така, както той ги формулира в своята автобиография: *Грегориански хорал - Исторически изпълнителски практики – XVI и XVII век - Теория на ренесансовата и барокова музика - Западни средновековни и ренесансови нотационни системи - Латинска палеография*. Като добавим към това неговите активности като изпълнител на лютня – реализираните записи, международните контакти, майсторските класове, концертните изяви – виждаме, че това не е случаен интерес, а посветеност, която обхваща цяла една културна практика с нейните основни полета на духовно себеосъществяване. Ако погледнем тази сфера на присъствие в контекста на интереса към автентичното, наченал в XX столетие, можем да определим цялостната дейност на Явор Генов като **актуална, значима и**

изначално приносна. В този смисъл, още преди да пристъпя към разглеждане на предложената в материалите за конкурса научна разработка, бих изразила своята безусловна подкрепа за неговото академично израстване!

Изследователският проект *„Латински песнопения за светци, почитани в Източната и Западната църква (св. св. Кирил и Методий, св. Николай от Мира, св. Георги и св. св. Козма и Дамян)“*, оформен като монография, е централното постижение в конкурса за доцент. Обект на труда е музикално-богослужебната книга *антифонар*, а изследването се основава на събрани и систематизирани исторически, литургични, агиографски и други сведения за култ към светците от земите на източното християнство към земите на латинската църква, както и на „мелодическия състав“ на основния корпус от песнопения. Темата е много интересна, третира проблем, който касае пряко Източната и Западната богослужебни музикални традиции, поставя въпроса за историческите контакти между тях и това ѝ придава особена значимост.

Самият автор обособява седем оригинални приноса, които според мен са формулирани съвсем обективно и които на текстово равнище са изпълнени със съдържание и съществени наблюдения, белязани от новост и висок коефициент на информативност.

Познавам основните блокове на изследването още от първите им появи под формата на статии на страниците на сп. „Българско музикознание“. Имала съм честта да бъда един от първите им читатели и техен редактор (съвместно с останалите колеги – съставители и редактори на съответните книжки). Затова мога с убеденост да заявя, че това са текстове, които пораждат огромен интерес и са база за активен творчески диалог – те обогатяват, провокират, дават достъп до ключова информация на всички изследователи, които в своите търсения по неизбежност достигат до тези пластове на музикалната история.

Факт е, че темата е неразработвана до този момент. Факт е и това, че тя разширява и допълва знанието за този „фундаментален исторически пласт от общоевропейската музикална култура”. При това съвсем основателно авторът отбелязва, че точно този пласт стои в периферията на музикологичните интереси в България. Впрочем това не е само по причина на самите изследователски тенденции, култивирани у нас, а и по причина на обективните трудности, с които би се сблъскал всеки изследовател на тази проблематика, включително трудности от езиково естество и такива, отнасящи се до палеографията. В този смисъл приносът на Явор Генов е както по посока на световната медиевистика, така и – съвсем пряко – по посока на българската музикология. Особено съществено от тази гледна точка е обстоятелството, че тук „се въвежда за първи път наследството на амброзианския (милански) „клон“ на латинската музикално-певческа традиция”. Сега всеки опит на българските музиколози за разширяване на изследователското поле ще има своята отправна точка и своята стабилна опора именно в разработката на Явор Генов.

За мен като музикален теоретик е изключително важно, че авторът предприема аналитична работа върху изследваните мелодически образци. Става въпрос за задача от изключително високо ниво на трудност. Радостно е, че той влиза смело в тази дейност – без комплекси, без страх от грешки, без „прескачане” на проблема, без уклончивост и презастраховки на наблюденията и изводите. Влиза точно в сърцевината на формулното мислене, на спецификата на средновековните модуси, на тяхното разгръщане в музикалното времепространство. За тази цел се налага да бъдат уточнени термините и Явор Генов предприема тази отговорна задача, като се основава на авторитетни разработки, както и на най-нови трудове, които вписват принос в съвременната наука. При това той не само информира за подходите на различните изследователи, а прави и своя избор на теоретичен подход, скрепен със съответния терминологичен

апарат. След като представя позицията на утвърдени изследователи (Апел, Флорос и др.), Явор Генов се ориентира към модел на тристепенна организация на грегорианския мелос в порядъка фраза – формула – фигура (с. 19-20). Несъмнено работеща върху анализиранияте песнопения е разноравнищната връзка формула-фигура, която дава възможност както за поглед към структурата, така и вникване в микронивата на мелодическия феномен. Въпреки изказваните от мен съображения относно съпътстващия ги набор от термини, които участват в анализите (отнасящи се до тоновете на модусите и техните функционални тълкувания), считам, че приносът на автора е несъмнен, още повече, че тук е положена една голяма перспектива за развитие и усъвършенстване, която (както споменах) провокира към размисъл и активни търсения в тази посока.

Явор Генов вече е усвоил една богата изследователска методология, която предвижда внимателното усърдно щудиране на всички нива, свързани с историческия път на латиноезичната богослужебна традиция и с живота на монодията. Един такъв изследователски процес, който изисква свръх-задълбоченост, който е трудоемък и недопускащ ни най-малък пропуск, за да се сглоби цялостна картина от разпилени във вековете и в научните натрупвания от последното столетие сведения, е достоен за най-висока оценка.

Затова изразявам своето професионално съпричастие и възхищение, като убедено ще гласувам за избора на гл. ас. д-р Явор Генов за академичната длъжност доцент по Музикознание и музикално изкуство (средновековна музика).

15.10.2015

Доц. д-р Марияна Булева